

bojo davki morali odpisati pri zemljišču, katero je poškodovano po kateri koli uimi. Do zdaj namreč so se odpisali davki, če je vsaj četrti del parcele bil poškodovan. Po novi postavi se bojo odpisali tudi takrat, če je manj kakor četrti del parcele bil poškodovan. Vlada se je tudi morala zavezati, da bo to postavo dala potrditi presvitlemu cesarju, ker bi sicer Mladočehi ne bili pripustili obravnave radi davka na vožne karte.

Hiše za delavce.

Sprejela se je nova postava, vsled katere zavživajo nove hišice, katere se zidajo v porabo delavcem, mnoge ugodnosti. Pri tej obravnavi je pa štajerski poslanec Hagener izrekel željo, da se naj oziroma ne le samo na ugodnosti delavcev, temveč tudi na korist kmetijskega stanu.

Nov tiskovni zakon.

Jako važen postaveni načrt je predložil ministrski predsednik, vsled katerega se bo odpravila prepoved, prodajati časnike in tiskovine. Se bo poopravila kazen proti tistim, ki po časnikih krajejo čast svojemu bližnjemu in se tiskovne pravde vzamejo porotnikom ter se iste izročijo navadnim sodnikom. Zadnja določba je gotovo najvažnejša. Porotniki so navadno oproščali svoje somišljenike, a obsojali svoje nasprotnike. Navadni sodniki bojo — vsaj tako se pričakuje — pravičneje postopali.

Sklep državnega zbora.

Najbrž se sklene državni zbor 18. junija. Zboroval je celih 8 mesecev. Mnogokrat se je mislilo, da se razbije vsled obstrukcije te ali one stranke; toda ministrski predsednik je pokazal svojo umetnost ter odpravil nevarnosti, katere so pretile zbornici. Gospodarska zbornica ima še 20. t. m. sejo, v kateri bo pritrdila nekaterim postavam, ki so se sklenile v poslanski zbornici. Postavo zastran terminske kupčije z žitom bo gosposka zbornica nekoliko spremenila in pride ta zadeva v jesenskem zasedanju še enkrat pred poslansko zbornico. Dne 21. junija se imajo sniti deželni zbori.

Politični ogled.

Obrtna zbornica kranjska je izvolila svojim deželnim poslancem odvetnika dr. Danilo Majarona.

Šola. Šole so zlasti na Porenškem in Vestfalskem ločene po veri otrok. Protestantški pastori so že kot taki krajni šolski nadzorniki, katoliški župniki so po večini tudi za svoje šole, a te vlada imenuje, ker to pravico je vzel kulturni boj. Novejši čas pa skuša vlada za nadzornike v katoliških šolah usiliti svetne nadučitelje, a v tem je našla odločen ugovor od duhovščine, ki se je solidarno obrnila do učnega ministra. Prav bi storili tudi pri nas, da duhovnik odločno zahteva dostojanstvo kraj. šolskega nadzornika. Res, prijetnosti nima nikake, a gre se za katoliški značaj naše šole; in tukaj moramo reči: mea culpa! Učiteljstvo v Nemčiji je po večini verskega prepričanja, združeno po katoliških družtvih. Tamkaj se učitelj ne sramuje vsaki dan šolarje peljati k sv. maši in naprej moliti pri sv. obhajilu, pa pri nas? Šolarji so ločeni po spolu, mešanih šol v Nemčiji ne poznajo. Dečke uče vedno le učitelji, deklice pa izključno izborne učiteljice. Šolarji imajo vsakih šest tednov skupno sv. obhajilo. — Slovenske otroke so povsodi hvallili kot zelo nadarjene, le škoda, da bodo vsi za naš narod izgubljeni. Napredni Prusi se niso odpravili šibe iz šole. Nemška šola je verska.

Versko življenje po mestih je skoro našemu podobno. Le da se katoliškemu duhovniku ni bati, da ga bo na ulici kdo napadal; katoličani duhovnika vseskozi spoštljivo pozdravljajo, otroci pa mu mole ročico v pozdrav. Nepokvarjeno ljudstvo zlasti po deželi pa se zaveda svoje katoličanske vere; strogo se ločijo katoličani od protestantov. Tu sam naj se pridejo učiti katoliškega mi-

Velikanski vojni stroški. Letos se je dovolilo za nove topove v delegacijah 38 milijonov kron. Slovenski delegat dr. Sušteršič je govoril in glasoval proti. Kakor se govori, pa še ta svota ne bo zadostovala, ampak trebalo še bo nič manj nego 180 milijonov. Lepa bodočnost za davkoplačevalce.

Kmetska beda. Od l. 1848, ko je bil izdan zemljiško-odvezni patent, se je število kmetijskih posestnikov zmanjšalo od 3 na 2 milijona, torej za tretjino. Tako propadajo kmetska posestva od dneva do dneva, od leta do leta. Danes je kmetsko posestvo v Avstriji do polovice zadolženo. Od l. 1897 so se kmetijski pridelki pomnožili za 40%, davki pa in druga bremena za 115%. — Čisti dohodek kmetijstva znaša povprek za vsakega, ki živi od kmetijstva, le 100 K na leto, torej 30 v na dan. In po 30 v povprek na dan ima torej 13½ milijona prebivalstva. Kmet danes ne živi od čistih dohodkov svojih zemljišč, ampak že od svojega kapitala, dolgovi vedno raste in z dolgovi se množe tudi prodaje posestev!

Kralj Viktor Emanuel in razoroženje. Komaj je prenehala vojska v Južni Afriki in je odstranjena vsaka nevarnost miru na vzhodu, je sedaj mednarodni položaj tako miren, da državniiki nimajo drugega posla, kakor se resno baviti z vprašanjem miru. Ker je položaj za mir tako ugoden, potrebno je, da se državniiki prično resno pečati z vprašanjem gospodarskega razvoja svojih narodov in tudi z vprašanjem splošnega razoroženja ali saj z omejitvijo števila vojne moči. Prvi korak v tem oziru storil je pretekli četrtek italijanski kralj v svojem razgovoru z Zanardellijem in je ob tej priliki omenil, da hoče svojo željo po razoroženju sporočiti tudi drugim vladarjem, osobito ruskemu caru, ki je svoječasno v manj ugodnem času pričel akcijo v tem oziru, ki je povzročila mednarodni mirovni sestanek v Hagu. Ko bi se napovedani korak laškega kralja posrečil, bili bi pač po njem najsrečnejši laški ministri. Saj pač nobena država ne čuti «sladkosti» oboroženega miru v tolikej meri, kakor ravno Italija.

Dopisi.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. »Kdje se bratska srca slože, — I olovo plivat*

šljenja naši slovenski »tudi katoličani«! se protestanti bi se jih sramovali. Prišel sem pa do prepričanja, da smo slovenski duhovniki do naših mlačnežev preveč popustljivi, in to se vedno maščuje. Naše geslo bi moralo biti: za katoliška načela vstrajno in odločno! Da so Avstrijci pri Nemcih v verskih zadevah na tako slabem glasu, ne bi veroval, ako bi ne čul pikre sodbje iz ust neke poljske žene: »Vaši ljudje živijo tukaj kakor zverina.« Sram me je bilo. Človek brez vere se poniža do živine. Le živa vera blaži in tolaži srce. — Kam zaide človek brez vere, pričuje žalosten slučaj, ki se mi je dogodil v bolnišnici v Hambornu. Obiskal sem slovenskega bolnika in ga hotel za velikonoč spovedati, a ni hotel nič slišati in žalosten sem odišel. Ta človek je bil socijaldemokrat v Zagorji in Škalah. Čobal, kaj ne, da je vera zasebna stvar? tukaj imate vašega nesrečnega učenca.

Delavsko vprašanje je zlasti v Vestfaliji na dnevnem redu. Žal, da so »cehe« sklenile mejsebojni sindikat (ring), ki sedaj poljubno delavske plače znižujejo; saj pa imajo tudi delavskih moči na izbero. Povprečna plača je 2 do 3 glid. na dan; a ne zabimo, da je delavec vedno v smrtni nevarnosti. Sleherni dan dogodi se več nesreč in zdaj hodi družina brez očeta s trebuhom za kruhom! Nemški in poljski delavci imajo svoja strokovna društva, ki vrlo napredujejo. Predsednik je vedno od škofa potrjen duhovnik, tako tudi pravila. Vse društveno delavsko gibanje se suče na verskih tleh. — Nekoliko sem zdramil za delavsko društvo tudi naše Slovence.

može! — Ni še dolgo od tega, da so nam slovenski poslanci, do cela se zavedajoči bratske krvne vezi, ki jih spaja, ohranili slovenske paralele v Celji, to našo, pred leti tako težko izbojevano last. Pač je zavladalo pri tej priliki v vsakem slovenskočutečem srcu nepopisljivo veselje, kateremu je sledila srečna misel, da se je pričela vzlasti od slovenskih graških akademikov navdušena agitacija za »Dijaški dom« v Celju. »Ne samo gimnazije, tudi nekega zavetišča potrebuje naše marljivo, a žalibog tako revno slovensko dijaštvo« ta klic je namah zaoril po vsej slovenski zemlji in je imel, lahko rečeno, obilo uspeha. Za ta svoj ideal navdušeno slovensko ljudstvo je darovalo res lepe vsote. — Toda žalibog, so tudi po nekaterih krajih prebivalci, v kojih srcu ni našel ta domorodni poziv nikakega odmeva. Tudi naš Sv. Lovrenc igra tako žalostno ulogo. To je treba povdarjati tembolj, ker naši kraji niso tako ubožni, kakor marsikje drugod; nikakor torej ni bilo pričakovati, da se razun vrlega domoljuba, g. župnika Soviča, nikdo ne bo brigal za prošnjo stradajočega slovenskega dijaštva.

Vsi narodi so navdahnjeni od prepričanja, da je veda dandanes glavni pogoj napredka v gospodarskem in vsakem drugem oziru. Zato pa tudi skrbe, da se mladini kar najbolj omogoča pristop k študijam. Dejstvo je, da imajo nekateri narodi že nadštevilo dijaštva. Vprašajmo se pa, kako stališče zavzemamo v tem oziru mi Slovenci! — Naš narod je nadarjen, tega mu ne more odrekovati nikdo. A v primeri z drugimi narodi imamo mi le neznatno število dijakov. Iz česa izvira to? Temu je krivo ubožstvo. Vrh tega pa naleti slovenski dijak ob zdajšnjih podivjanih narodnih razmerah v naši državi povsod le na poniževanje in sovražnost, ki se kaže najbolj občutljivo glede gmočnih razmer: ustanov in drugih državnih in deželnih podpor, katerih za Slovence kratko malo nimajo! Ako ravno se pritožuje narod vsled teh in enakih nezaslišanih krivic, je vendar naposled od sovražnega navala primoran, da umolkne in mirno gleda, kako neenakomerno in protipostavno se dele pravice različnim narodom.

Grenka kupa krivic, katero so nam skozi stoletja prožili naši kulturni sovražniki, noče postati prazna. Slovenski narod omaguje pod težo neznosnih razmer, a omagati, omagati, bratje, ne sme!

Ne pogina, — novih bodrilnih močij naj mu donese srečnejša bodočnost!

Vzrasti, dvigniti se pa narod ne more drugače, ko po svojih sinovih. Samo duh, samo izobrazba nas moreta rešiti pogube.

Dragi domačini! Iz teh navedenih vzrokov vas vnovič prosi — sedaj pa vaš rojak: »Ne preslišite tega klica, pomagajte revnemu slovenskemu dijaštvu, saj pomore s tem lastni rodni slovenski krvi!« In — »Biti slovenske krvi — bodi Slovincu ponos!«

Dalje mi je opozoriti tudi na sledeči pojav:

Premnogokrat se toži, da se slovenska inteligenca, v svesti si svoje duševne premoči, oddalja od priprostega naroda. Res je, da ima tu in tam taka trditve nekaj resnice na sebi; a vendar, čemur bo vsakdo pritrdil, temu v celoti ni tako, vsaj pri nas Slovincih ne. Pač pa se opaža dostikrat, vzlasti pri nas, žalostna, bolj pomisleka vredna resnica, da se ravno navedeni slučaj dogaja pri ljudeh, ki imajo do tega še manj pravice nego inteligenca. Da se pri tem ne more priti do prave sloge, ako si nekateri domišljajo, da tava njihov duh v nekaki zračni višini nad drugimi, je vendar več ko jasno. To nikakor ni bratska slovenska vzajemnost in ljubezen. Da se tudi le nekaterim zažigata mira in kadilo — kar pa je včasih prav dvomljive vrednosti, — a da se druge prezira, gospoda, to ni nikaka doslednost, tako ravnanje je pristransko. Ako je že bilo starim Rimljanom glavno geslo »ius suum cuique tribuere«, vsakemu dati, kar mu gre, se sme isto toliko bolj zahtevati dandanes!

* Železo plavat.